

244 TAKÁCS MIKLÓS: ÚTMUTATÓ A HELYISMERETI GYŰJTEMÉNYEK
KEZELÉSÉHEZ ÉS A HELYISMERETI BIBLIOGRÁFIAI MUNKÁHOZ

Nagyon fontos és igazán hiánypótló művet jelentetett meg a Könyvtártudományi és Módszertani Központ, amikor kiadta a helyismereti irodalom gyűjtésével, kezelésével és feltárásával foglalkozó módszertani útmutatót. Helyes az is, hogy az útmutató elkészítésével Takács Miklós könyvtárigazgatót bízták meg, hiszen a helyismereti irodalommal kapcsolatos könyvtári tevékenység tekintetében a Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár után minden bizonnyal a Szombathelyi Megyei Könyvtár rendelkezik a legtöbb tapasztalattal.

A Hazafias Népfront és más szervezetek égisze alatt működő honismereti

szakkörök, valamint az azokban tevékenykedő, a társadalom minden rétegét képviselő emberek nagy száma mellett sok egyéb tényező is bizonyítja, hogy az adott tájegység, vagy település természeti földrajzi, közigazgatási, gazdasági vagy éppen kulturális múltjának és jelenének tudatos ismerete mindinkább társadalmi szükségletként — és igényként is — jelentkezik. Az általános iskolákban fontos tantárgy lesz a szülőföld ismerete. A középiskolákban néha már túlzásokkal is találkozhatunk, ugyanis helyenként olyan feladatokkal bízzák meg tanulóikat, vagy engedik, hogy olyan feladatokat vállaljanak, amelyek

elvégzése valóságos kutató tevékenységet követel. Öröm látni viszont, hogy a felsőfokú tanintézetek mind többször jelelnek meg helyi témát hallgatóik szakdolgozatának tárgyául. A párt és állami szervek vezetői és munkatársai naponta tapasztalják, hogy a szocializmus építésében akkor járunk el helyesen, ha múltunkat és jelenünket tudatosan és rendszeresen feltárjuk és elemezzük, ha előrehaladásunk eredményeit és dinamikáját terveinkkel és elképzeléseinkkel következetesen összevetjük. Az utóbbi években különösen megnövekedett a helyismereti tevékenység iránti igény. A hazai és nemzetközi munkásmozgalmal különböző évfordulói elsősorban a történeti kutatást lendítették fel. A felszabadulás közelgő 25. évfordulója pedig jelenlegi helyzetünk rendkívül alapos feltárására ösztönöz.

A könyvtáraknak a „legtekintélyesebb szerepet” kell kapniok, és *vállalniok* ebben a munkában. Össze kell gyűjteni, rendezni, feltárni és rendelkezésre bocsátani a helyre vagy tájra vonatkozó irodalom teljességét. A megyei könyvtárak több-kevesebb következetességgel és eredménnyel eddig is végezték ezt a munkát. Volt azonban olyan könyvtár, amelyik mindent összegyűjtött, de a szakszerű és sokoldalú feltárára nem fordított gondot. Másutt főként reprezentatív bibliográfiák és kiadványok megjelentetésével foglalkoztak. Takács Miklós útmutatójában gyakorlati tapasztalatok alapján bizonyítja, hogy a gyűjtés, a rendezés és feltáráis egyaránt fontos. A feltáratlan vagy nem elég sokoldalúan feltárt helyismereti gyűjtemény csak nagyon korlátozottan tölti be feladatát. Kétségtelen, hogy a helyismereti munka nemcsak nagyon sok gondot és törődést, hanem széles körű ismereteket, szenvedélyes ügyszeretet és sok időt is követel.

A megyei könyvtárak már rendelkeznek olyan személyi és egyéb feltételek-

kel, hogy az útmutatóban javasolt módon rendezzék helyismereti gyűjteményüket. Úgy érzem, hogy addig nem beszélhetünk a megyei könyvtárak magas színvonalú tájékoztató tevékenységéről, amíg a helyismereti irodalomból nem tudunk tudományos igényességgel tájékoztatni. Az útmutató hangsúlyozza a különböző intézmények közötti együttműködés fontosságát, mégpedig nemcsak a helyismereti gyűjtemény kialakításában, hanem a feltáráisban is. Több megyében ez az együttműködés még a tanácsi közművelődési könyvtári hálózatban sem teljesen megoldott feladat. Néhány nagyobb város — noha nem megyeszékhely — meglehetősen nagy földrajzi terület természetesen gazdasági és kulturális központja. Ezek vonzáskörzete néha sokkal nagyobb a közigazgatásilag hozzá tartozó területnél (Pápa, Nagykanizsa, Baja, Sopron stb.). Ismert okok miatt most még nem tudják azt vállalni, amit a megyei könyvtárak, de a jövő útja mindenképpen az, hogy az adott gazdasági és kulturális tájegység vagy vonzáskörzet sokoldalú helyismereti gyűjteményeit — beleértve a könyvtárit is — e könyvtárakban kell kialakítani.

Bizonyos megyékben rendkívül fontos a szoros együttműködés megteremtése a nem tanácsi hálózatba tartozó könyvtárakkal is. Gondolok itt a régi helyismereti gyűjteménnyel rendelkező nagyobb egyházi könyvtárakra és olyan tudományos könyvtárakra is, mint például a keszthelyi Helikon Könyvtár, amely a Balaton, vagy a zirci Reguly Könyvtár, amely a Bakony irodalmát gyűjti.

Takács Miklós gondosan összeállított útmutatója ráirányítja a figyelmet ezeknek a feladatoknak elvégzésére, s ezzel elősegíti, hogy a könyvtárak helyismereti tevékenysége országosan arányossá váljék. (Népművelési Propaganda Iroda, 46 l. 3,50 Ft)

Varga Béla